

Context Social i Gestió Escolar

Codi: 102069

Crèdits: 6

Titulació	Típus	Curs	Semestre
2500798 Educació Primària	FB	2	1

Professor/a de contacte

Nom: José Luís Muñoz Moreno

Correu electrònic: joseluis.munoz@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: Sí

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Helena Troiano Goma

Ainhoa Flecha Fernandez Sanmamed

Eduard Mallol Blanch

Esther Salat Llorente

Enric Saurí Saula

Maria Carme Armengol Asparo

Prerequisits

No hi ha prerequisits, però és aconsellable que els estudiants tinguin superada l'assignatura Educació i Contextos Educatius de primer curs.

Objectius

Els objectius que pretén l'assignatura de Context Social i Gestió Escolar són:

1. Analitzar la relació entre l'entorn social i l'escolar i les relacions socials que es donen en el si de l'escola.
2. Aplicar la perspectiva sociològica a l'anàlisi de la realitat educativa i dels diferents contextos socials.
3. Conèixer les funcions socials de la institució escolar i els efectes dels canvis (socials, culturals, demogràfics, etc) sobre l'educació i l'escola.
4. Comprendre els factors de desigualtat social i els seus efectes sobre l'educació i el rendiment escolar.
5. Identificar les variables que configuren un centre educatiu i la seva interrelació.
6. Comprendre les relacions entre els diferents plantejaments institucionals de centre i la dinàmica de l'escola.
7. Comprendre l'estructura organitzativa de l'escola.
8. Analitzar els principals òrgans de govern, participació i suport dels centres educatius.
9. Analitzar els condicionants espaials, temporals i materials que influeixen en l'activitat educativa i la seva gestió.

10. Comprendre la importància de les relacions en el si de la comunitat educativa per assegurar la convivència i assolir els objectius de l'organització escolar.

Competències

- Abordar amb eficàcia situacions d'aprenentatge de llengües en contextos multiculturals i plurilingües.
- Actuar amb responsabilitat ètica i amb respecte pels drets i deures fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
- Actuar en l'àmbit de coneixement propi avaluant les desigualtats per raó de sexe/gènere.
- Analitzar la pràctica docent i les condicions institucionals que l'emmarquen.
- Comprendre la funció, les possibilitats i els límits de l'educació en la societat actual i les competències fonamentals que afecten als col·legis d'educació primària i als seus professionals.
- Conèixer els fonaments de l'educació primària
- Conèixer l'organització de les escoles d'educació primària i la diversitat d'accions que comprèn el seu funcionament.
- Dissenyar i regular espais d'aprenentatge en contextos de diversitat i que tinguin en compte la igualtat de gènere, la equitat i el respecte cap als drets humans que conformen els valors de la formació ciutadana.
- Incorporar les tecnologies de la informació i la comunicació per aprendre, per comunicar-se i col·laborar en els contextos educatius i formatius.
- Participar en la definició del projecte educatiu i en l'activitat general del centre tenint en compte criteris de gestió de qualitat.
- Reconèixer i avaluar la realitat social i la interrelació de factors implicats com a necessària anticipació de l'acció.
- Relacionar l'educació amb el medi i cooperar amb les famílies i la comunitat.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar els factors que condicionen l'organització de les etapes educatives.
2. Analitzar i incorporar de forma crítica les qüestions més rellevants de la societat actual que afecten a l'educació: impacte social i educatiu dels llenguatges audiovisuals i de les pantalles.
3. Analitzar l'estructura i contingut dels diferents documents institucionals.
4. Analitzar les desigualtats per raó de sexe/gènere i els biaixos de gènere en l'àmbit de coneixement propi.
5. Comprendre el contingut i els processos que afecten al disseny del PEC.
6. Comprendre el funcionament de les diferents estructures organitzatives i relacionals del centre escolar.
7. Conèixer l'ordenació del sistema educatiu i la legislació que el desenvolupa.
8. Definir els elements que constitueixen un centre educatiu com a organització complexa.
9. Desenvolupar un treball col·laboratiu, en equip, com a pas previ per al treball en xarxa.
10. Diagnosticar la realitat socio-educativa dels centres a partir de la identificació dels factors socials que la condicionen.
11. Identificar el marc d'autonomia i el rol del mestre en la societat actual.
12. Identificar els processos de reproducció de la desigualtat educativa (classe social, gènere i ètnia).
13. Identificar la influència de la desigualtat social sobre l'alumnat i les dinàmiques dels centres educatius.
14. Identificar les principals desigualtats i discriminacions per raó de sexe/gènere presents a la societat.
15. Interpretar críticament les dades obtingudes de fonts primàries i secundàries i elaborar les conclusions oportunes.
16. Proposar actuacions específiques per a la intervenció educativa en els diferents espais del centre escolar.
17. Reconèixer el valor social de l'educació i el valor de la diversitat per adquirir recursos que afavoreixin la integració educativa i l'actuació en contextos multiculturals.
18. Reconèixer la importància de la participació de les famílies en el procés educatiu i en les dinàmiques institucionals.
19. Reflexionar sobre el rol del professorat en contextos de desigualtat social i en un marc institucional determinat.
20. Valorar l'impacte de les dificultats, els prejudicis i les discriminacions que poden incloure les accions o projectes, a curt o llarg termini, en relació amb determinades persones o col·lectius.

21. Valorar un context o escenari socio- educatiu i fer propostes de planificació educativa.

Continguts

BLOC 1. ESCOLA I SOCIETAT

1. Funcions de l'escola

1.1. Evolució de les formes de transmissió cultural: Reptes per la cohesió i l'equitat social

1.2. Funcions socials de l'educació: entre la reproducció i el canvi a través del currículum manifest i ocult

2. Diversitat i desigualtat. Classe, gènere, ètnia i territori

2.1. Segregació urbana, segregació escolar i immigració

2.2. Rendiment escolar i desigualtat social

2.3. Escola mixta *versus* escola coeducativa

2.4. Actituds de l'alumnat davant l'escola

3. Polítiques educatives i equitat social

3.1. Paradigmes educatius i el paper de l'Estat

3.2. Política educativa i marc legislatiu a Catalunya i Espanya

BLOC 2. ELS PLANTEJAMENTS INSTITUCIONALS DEL CENTRE EDUCATIU

4. Els plantejaments institucionals del centre educatiu

4.1 L'anàlisi de les institucions educatives: elements bàsics

4.2. Els plantejaments escolars a llarg termini

4.3 Els plantejaments escolars a mig termini

4.4 Els plantejaments escolars a curt termini

BLOC3. L'ESTRUCTURA ORGANITZATIVA DEL CENTRE ESCOLAR

5. Organització i gestió dels recursos humans

5.1. Els òrgans de gestió i participació

5.2. Agrupaments d'alumnes i mestres

5.3. Estructures de suport

6. Organització i gestió del temps

6.1. El temps de l'equip directiu i el temps dels docents

6.2. El temps dels alumnes.

6.3. Calendari i horari escolar

7. Organització i gestió dels recursos materials

7.1. La gestió de l'espai exterior i interior

7.2. La gestió de la infraestructura, tecnologia i mobiliari

7.3. La gestió i l'inventari dels recursos materials

BLOC 4. GESTIÓ DE LES RELACIONS PER LA CONVIVÈNCIA

8. Les relacions entre els membres de la comunitat educativa

8.1. La participació, la presa de decisions i les reunions.

8.2. La resolució de conflictes

8.3. La comunicació entre els membres de la comunitat. La gestió de la informació

8.4. El clima i la cultura dels centres escolars

Metodologia

Les activitats formatives que tenen lloc en aquesta assignatura són de tipus presencial, supervisat i autònom:

- Les classes presencials estan dirigides pel professorat de l'assignatura i es realitzen en els espais de la Facultat. Poden ser classes en gran grup o bé seminaris: aquestes classes permeten l'exposició, reflexió i debat dels principals continguts i elements de discussió dels quatre blocs. Els seminaris són espais de treball en grup petit per analitzar i debatre les activitats proposades pel professorat per tal de complementar els continguts teòrics. Els seminaris són d'assistència obligatòria i l'estudiantat s'adscriurà a un dels grups programats a principi de curs.

- Les activitats supervisades pel professorat fora de l'aula inclouen el conjunt de tutories individuals i grupals, presencials i virtuals, que han de servir per resoldre dificultats, orientar tasques i assegurar la comprensió dels aprenentatges de l'assignatura.

- El treball de tipus autònom és el que realitza l'estudiantat de forma independent i suposa la preparació de lectures, casos i altres tipus de tasques per tal de treure el màxim aprofitament de les sessions i assolir els objectius de l'assignatura.

- La metodologia docent i l'avaluació proposades poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Seminaris: Anàlisi de documents, articles i dades; anàlisi de vídeos i filmacions; resolució de casos i elaboració de mapes conceptuals	30	1,2	4, 5, 6, 14, 15, 20, 21
Tot el grup classe: Sessions magistrals; exposicions de lectures, treballs i documents per part estudiants; i debats i reflexions sobre qüestions bàsiques dels continguts	16	0,64	4, 5, 6, 8, 14, 18, 19, 20
Tipus: Supervisades			

Tutoria i supervisió de les tasques i activitats plantejades	14	0,56	5, 6, 15, 21
Tipus: Autònomes			
Preparació individual i grupal dels treballs, pràctiques, informes i casos presentats. Estudi de la matèria i preparació de les proves.	86	3,44	1, 3, 5, 6, 7, 8, 11, 15, 18, 19, 21

Avaluació

L'avaluació de l'assignatura Context Social i Gestió Escolar ha de permetre la constatació de l'assoliment de les competències identificades. Igualment ha de tenir present el disseny global de la matèria i les seves orientacions metodològiques.

L'avaluació que es porta a terme en aquesta assignatura és continuada i final.

Pel que fa a l'avaluació continuada de tipus formatiu es tindran en compte els diferents blocs de contingut i la seva orientació general:

- Pel que respecta al Bloc 1 (15%) cal realitzar el treball cooperatiu plantejat a classe i altres evidències de seguiment dels seminaris. GRUP
- Pel que respecta al Bloc 2 (15%) cal realitzar el treball cooperatiu plantejat a classe i altres evidències de seguiment dels seminaris. GRUP
- Pel que respecta al Bloc 3 (10%) cal realitzar el treball cooperatiu plantejat a classe i altres evidències de seguiment dels seminaris. GRUP
- Pel que respecta al Bloc 4 (10%) cal realitzar el treball cooperatiu plantejat a classe i altres evidències de seguiment dels seminaris. GRUP

La nota del treball grupal serà matisada per les aportacions individuals.

L'avaluació final consta de dues proves escrites INDIVIDUALS de caràcter final i sumatiu que inclou tots els continguts dels diferents blocs. Aquestes proves tenen una ponderació en l'avaluació final del 50% (20% del Bloc I, 10% el Bloc II, 10% el Bloc III i 10% el Bloc IV). En cas que resulti necessari, totes les proves d'avaluació final disposaran d'una segona oportunitat de recuperació. Les dates de les avaluacions seran:

- Grups 21,31, 41i71: prova final Blocs I i II (després de la finalització dels Blocs I i II), prova final Blocs III i IV (després de la finalització dels Blocs III i IV). Recuperació dels Blocs I, II, III i IV (a finals del semestre).

Per tal de superar l'assignatura cal tenir una mitjana igual o superior a 5. Per poder fer la mitjana amb les activitats cal treure almenys un 5 en cadascun dels exàmens. Es considerarà NO PRESENTAT (NP) quan l'estudiant no s'ha presentat a alguna de les proves escrites. En relació a les altres evidències d'aprenentatge, quan no es lliuri alguna d'aquestes la qualificació serà 0.

Per aprovar l'assignatura és imprescindible mostrar una actitud compatible amb la professió educativa. En aquest sentit, l'estudiantat haurà de demostrar escolta activa, respecte, participació, cooperació i puntualitat a l'aula. També és imprescindible fer un ús adequat dels dispositius electrònics (mòbil, ordinador, tauleta tàctil, etc.) a l'aula. Aquests dispositius només es poden utilitzar per a la realització d'activitats relacionades amb l'assignatura.

L'assistència és obligatòria. Els justificants només serveixen per explicar l'absència, en cap cas són un eximent de la presencialitat. L'estudiantat que no superi alguns dels exàmens, tindrà la possibilitat de recuperació en la data indicada.

Les qualificacions obtingudes en cadascuna de les activitats avaluatives es lliuraran a l'estudiantat mitjançant publicació dels resultats al Moodle, a l'aula o a SIGMA. Un cop lliurades les qualificacions l'estudiantat podrà fer la revisió de la nota en les hores que el professorat té destinades a tutories.

Les qualificacions de cada una de les evidències d'avaluació es faran públiques al campus virtual en els 20 dies següents al seu lliurament. L'estudiantat que vulgui revisar la nota haurà de fer-ho en els 15 dies posteriors a la seva publicació en l'horari de tutories que el professorat té establert per aquesta assignatura i que es consigna en el programa.

En totes les activitats es tindrà en compte la correcció lingüística, la redacció i els aspectes formals de presentació. L'alumnat ha de ser capaç d'expressar-se amb fluïdesa i correcció i ha de mostrar un alt grau de comprensió dels textos acadèmics. Una activitat pot ser retornada (no avaluada) o suspesa si el professorat considera que no compleix aquests requisits.

Recordem que, en el cas de la llengua catalana, a 1r i 2n curs es demana que l'estudiantat tingui una competència lingüística equivalent al Nivell 1 per a Mestres d'Educació Infantil i Primària; i que a partir del 3r curs del Grau l'estudiantat haurà d'haver mostrat una competència equivalent al Nivell 2 per a Mestres d'Educació Infantil i Primària. Més informació sobre aquests nivells a <https://www.uab.cat/web/estudiar/graus/graus/competencia-linguistica-1345737529755.html>

La copia o plagi, tant en el cas de treballs com en el cas dels exàmens, constitueixen un delicte que pot representar suspendre l'assignatura:

- Es considerarà que un treball, activitat o examen està "copiat" quan reproduceix tot o una part del treball d'un/a altre/a company/a.
- Es considerarà que un treball o activitat està "plagiat" quan es presenta com a propi una part d'un text d'un autor sense citar les fonts, independentment que les fonts originàries siguin en paper o en format digital. Més informació sobre plagi a https://wuster.uab.es/web_argumenta_obert/unit_20/sot_2_01.html

Es recomana seguir la normativa APA (2010, 6ª versió). Al següent enllaç hi trobareu una proposta de normativa: https://ddd.uab.cat/pub/recdoc/2016/145881/citrefapa_a2016.pdf

Per obtenir més informació sobre els "Criteris i pautes generals d'avaluació de la Facultat de Ciències de l'Educació" aprovats per la COA a 28 de maig de 2015 i modificat a la Junta de Facultat del 6d'abril del2017 es pot consultar el següent document: <http://www.uab.cat/web/informacio-academica/avaluacio/normativa-1292571269103.html>

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Exercicis Bloc I GRUP	15%	0	0	2, 4, 7, 10, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 20
Exercicis Bloc II GRUP	15%	0	0	3, 5, 8, 11, 19
Exercicis Bloc III GRUP	10%	0	0	1, 6, 8
Exercicis Bloc IV GRUP	10%	0	0	6, 8, 9, 16, 18, 20
Exàmens INDIVIDUALS	50%	4	0,16	1, 3, 5, 6, 7, 8, 11, 15, 18, 19, 21

Bibliografia

ALEGRE, M. A. (2010). *Les famílies davant l'elecció escolar. Dilemes i desigualtats en la tria de centre a la ciutat de Barcelona*. Barcelona: Fundació Jaume Bofill.

- ANYON, J. (1999). Clase Social y conocimiento escolar. A Fernández Enguita, M. (Comp.). *Sociología de la educación. Textos fundamentales*. Barcelona: Ariel.
- ANTÚNEZ S. (1993). *Claves para la organización de centros escolares*. Horsori: Barcelona.
- ANTÚNEZ, S. & GAIRÍN, J. (1996). *Fundamentos y prácticas de la organización escolar*. Barcelona: Graó.
- BELLVER, C. (8 abril 2018). Per què ens hauria de preocupar l'augment de les diferències entre escoles públiques? *Crític*. Recuperat de: <https://www.elcritic.cat/reportatges/per-que-ens-hauria-de-preocupar-laugment-de-les-diferencies-entre-escoles->
- BENITO, R. & GONZALEZ, I (2009). *Processos de segregació escolar a Catalunya*. Barcelona: Fundació Jaume Bofill.
- BONAL, X. (2012). *Municipis contra la segregació escolar. Sis experiències de política educativa local*. Barcelona: Fundació Jaume Bofill.
- BONAL, X. & CUEVAS, J. (2019). *Combatre la segregació escolar: de l'amenaça a l'oportunitat*. Barcelona: Fundació Jaume Bofill.
- CORONEL, J.M.; LÓPEZ, J. & SANCHEZ, M. (1994). *Para comprender las organizaciones escolares*. Sevilla: Repiso.
- DRONKERS, J. (2008). *L'Educació com a pilar de la desigualtat. La política educativa europea: limitacions i possibilitats*. Barcelona: Fundació Jaume Bofill.
- FEITO, R. (2014). Aprendiendo a trabajar: un tercio de siglo después. *Sociología del Trabajo. Invierno de 2014*. Madrid: Siglo XXI de España Editores S. A.
- FERNANDEZ PALOMARES. F. (Ed.). (2003). *Sociología de la Educación*. Madrid: Pearson.
- GAIRÍN, J. & CASTRO, D. (2021). *El contexto organizativo como espacio de intervención*. Madrid: Ed. Síntesis.
- GAIRÍN, J. & DARDER, P. (Eds.). (1996). *Organización de centros educativos. Aspectos básicos*. Barcelona: Praxis.
- GARCIA, M. (2013). *Absentismo y abandono escolar*. Madrid: Ed. Síntesis.
- GRATACÓS, P. & UGIDOS, P. (2011). *Diversitat cultural i exclusió social. Dinàmiques educatives, relacions interpersonals i actituds del professorat*. Barcelona: Fundació Jaume Bofill.
- LORENZO, M. (2011). *Organización de centros educativos. Modelos emergentes*. Madrid: La Muralla.
- LYNCH, K. & FEELEY, M. (2009). *Gender and Education (and Employment): Lessons from Research for Policy Makers*. Brusel·les: Comissió Europea.
- MARTÍNEZ, J. S. (2020). *La educación y la desigualdad de oportunidades educativas en tiempo de crisis*. Madrid.
- MUÑOZ, J. L. & GAIRÍN, J. (2022). *Diseño y desarrollo de las organizaciones educativas*. Madrid: Editorial Dykinson. (en premsa)
- RIST, R. (1991). Sobre la comprensión del proceso de escolarización: aportaciones de la teoría del etiquetado. *Educación y Sociedad*, 9, 179-191.
- SANTOS, M. (2000). *La escuela que aprende*. Madrid: Morata.
- TABERNER, J. (1999). *Sociología y Educación*. Barcelona: Tecnos.

TARABINI, A. (2012). Sociologia del currículum i la praxi educativa. A ROTGER, J. M. (Ed.). *Sociologia de l'educació per a professorat d'educació secundària*. Barcelona: El Roure.

TROIANO, H. (2015). *Un modelo conceptual para el análisis de la decisión de ir a la universidad y de la elección de estudios*. Barcelona: UAB - GRET.

VALDÉS, M. T. (2019). Diferencias autonómicas en la composición de la desigualdad en la expectativa de matriculación universitaria: efectos primarios y efectos secundarios. *Revista de Sociología de la Educación RASE*, 12(2), 209-227. <http://dx.doi.org/10.7203/RASE.12.2.14460>

Webs d'interès:

<https://educacio.gencat.cat/ca/inici/>

<https://www.educacionyfp.gob.es/portada.html>

<https://www.oecd.org/education>

<https://fundaciobofill.cat/>

Programari

No es requereix cap programari específic.